

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми
1261 Хімія (високі технології)
рівень вищої освіти Бакалавр, спеціальність 102 Хімія

Резюме

Експертна група проаналізувавши ОП «Хімія (високі технології)» та провівши зустрічі пропонує врахувати наступні аспекти та рекомендації, які можуть бути корисні для покращення освітньо-професійної програми: Програма передбачає формування ФК та досягнення ПРН за рахунок запропонованих вибіркового блоків, що є недоцільно у разі відсутності такого вибору з боку здобувача вищої освіти. ЕГ рекомендує сформувати блоки вибіркового навчальних дисциплін розподілених по роках або іншу форму з можливістю вибору освітніх компонентів, а не одного з двох переліків ОК. При наступному оновленні ОП необхідно відкоригувати матриці відповідності щодо ФК, ПРН, які є унікальними для даної ОП, без урахування вибіркового дисциплін програми. Також ЕГ вважає недоцільним в ОП подавати структурно-логічну схему вивчення вибіркового блоків. ЕГ рекомендує врахувати надані пропозиції при наступному оновленні програми. ЕГ рекомендує вдосконалити частину робочих програм, а саме внести критерії оцінювання за видами навчальних робіт, додати питання для підсумкового контролю. Також рекомендуємо вчасно інформувати здобувачів щодо питань, критеріїв оцінювання, та переліку рекомендованої літератури до кваліфікаційного іспиту. ЕГ висловила окреме побажання – залучити до викладання за ОП «Хімія (високі технології)» Гаранта ОП. ЕГ рекомендує формалізувати обговорення результатів опитування здобувачів освіти та оприлюднювати рішення щодо їх врахування. **ЕГ пропонує до вересня місяця розмістити на сайті ННІВТ відомості про запропоновані зміни до ОП, надані рекомендації та рецензії від стейкхолдерів, в тому числі від випускників ОП, висвітлювати інші процедури розгляду ОП.** Також ЕГ рекомендує до початку наступного навчального року розмістити на сайті ННІВТ актуальну освітню програму та навчальний план. ЕГ рекомендує виключити з ОП присвоєння професійної кваліфікації 3119 Стажист-дослідник у галузі Фізика та техніки.

Дякуємо ЕГ за аналіз ОП та висловлені рекомендації.

1. В той же час хочемо зазначити, що форматування у вибіркові блоки пропозицій програми щодо вибору дисциплін спрямоване на надання можливості здобувачам сформувати часткову кваліфікацію в одному з наукових напрямів, чого неможливо досягти при хаотизації вибору неминучої при іншому конструюванні вибіркової частини програми. Водночас жодного ущемлення права здобувачів щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії немає - вони мають право обрати будь-які інші ОК з інших ОП (в тому числі за спеціальністю 102 Хімія), що реалізується в Університеті.

2. Виключення з описів ОП (із структурно-логічної схеми і із матриць відповідності) інформації про вибіркові блоки погіршить розуміння здобувачами запропонованих їм проектною групою варіантів формування освітніх траєкторій.

3. Здобувачі знають свої права та обов'язки. Здобувачів завчасно інформують щодо питань, критеріїв оцінювання, та переліку рекомендованої літератури до кваліфікаційного іспиту. Форма і зміст РПНД відповідають силабусам університетів-партнерів з Німеччини і Великої Британії, чий досвід у розбудові систем забезпечення якості Університет намагається врахувати при реалізації своїх освітніх програм.

4. Поцедури перегляду і внесення змін до ОП детально вписані у Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), розробленому за результатами структурного проекту Erasmus+ для України QUAERE.

5. Актуальний опис освітньої програми та відповідний навчальний план було оприлюднено на сайті з моменту введення в дію. Дійсно, під час завантажування на сайт опису ОП, помилково було завантажено один аркуш з попередньої версії даної ОПП; під час зустрічі з гарантом експерти звернули на це її увагу, помилка була виправлена в той самий день.

Критерій 1

Реалізація ОП «Хімія (високі технології)» відповідає місії та стратегії ЗВО, розроблялася та оновлювалася з урахуванням потреб в хімічній галузі з великою часткою міждисциплінарності та повністю відповідає вимогам підкритеріїв 1.1 та 1.3. ЕГ відмічає, що освітня програма є унікальною для України, особливо в частині вибіркових ОК. В перегляді ОП беруть участь представники всіх зацікавлених сторін, проте ЕГ відмічає відсутність здобувачів освіти у якості розробників ОП (підкритерій 1.2). Також зауважуємо на наявності ФК і ПРН, які забезпечуються ОК з вибіркових блоків програми (підкритерій 1.4) не перешкоджають досягненню освітньою програмою ПРН визначених Стандартом вищої освіти України спеціальності 102 Хімія першого (бакалаврського) рівня, що підтверджує аналіз змістового наповнення ОК. На основі зазначеного ЕГ робить висновок про загальну відповідність критерію 1 на рівні В.

Розробниками кваліфікації можуть бути тільки особи які мають таку саму або вищу кваліфікацію. Покладати на здобувачів відповідальність за якість програми яка покликана сформувану кваліфікацію якої вони ще не мають аморально.

Критерій 2.

У якості недоліка ЕГ зазначає що ОПП не є міждисциплінарною й акредитується за спеціальністю 102 Хімія, а тому на думку ЕГ некоректно присвоєння кваліфікації 3119 Стажист-дослідник у галузі Фізики та техніки, ЕГ рекомендує виключити професійну кваліфікацію 3119 Стажист-дослідник з ОПП. З точки зору здобувача є можливість для обрання одного з двох блоків вибіркового дисциплін за погодженням усієї групи, що на думку ЕГ не є повноцінною реалізацією права студентів на вибір вибіркового дисциплін й не реалізує можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії. ЕГ рекомендує: сформувати блоки вибіркового навчальних дисциплін розподілені по роках або найкращою практикою буде можливість вільного вибору здобувачами дисциплін з єдиного переліку або іншу форму; визначити ключові соціальні навички, які необхідні в сучасності та закласти їх формування в ОПП, зокрема обговорити з викладачами імплементацію в освітній процес методів навчання, що дають змогу сформувати такі соціальні навички; проводити моніторинг фактичного навантаження здобувачів за окремими освітніми компонентами; при складанні структурно-логічної схеми орієнтуватись на рекомендації та використовувати досвід своїх колег. ЕГ рекомендує до початку наступного навчального року розмістити на сайті ННІВТ діючу освітню програму, яка реалізується за спеціальністю 102 Хімія бакалаврського рівня.

1. Університет не розуміє в чому ЕГ вбачає некоректність присвоєння професійної кваліфікації 3119 Стажист-дослідник і чому рекомендує її вилучити – дії Університету відповідають чинному законодавству, а присвоєні Університетом професійні кваліфікації завжди схвально сприймалися працедавцями.

2. ЕГ помиляється щодо можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами програми – вибіркові блоки є пропозицією розробників, яку здобувачі мають повне право відкинути. Зосередження у вибіркові блоки пропозицій програми щодо вибору дисциплін спрямоване на надання можливості здобувачам сформувати часткову кваліфікацію в одному з наукових напрямів, чого неможливо досягти при хаотизації вибору неминучої при іншому конструюванні вибіркової частини програми. Водночас жодного ущемлення права здобувачів щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії немає - вони мають право обрати будь-які інші ОК з інших ОП (в тому числі за спеціальністю 102 Хімія), що реалізується в Університеті. Ця практика чудово зарекомендувала себе і жодних причин відмовлятися від неї ми не бачимо.

3. Ключові суцільні навички, яких має набути кожен випускник університету були визначені погоджувальною радою з представників усіх спеціальностей за якими здійснюється підготовка в Університеті. Саме для здобуття цих компетентностей впроваджені таку ОК як філософія, іноземна

мова, соціально-політичні студії, вибрані розділи трудового права і підприємництва тощо.

4. Здобувачі добре знають свої права та обов'язки. Актуальний опис освітньої програми та відповідний навчальний план було оприлюднено на сайті з моменту їх введення в дію. Дійсно, під час завантажування на сайт опису ОП, помилково було завантажено один аркуш з попередньої версії даної ОПП; під час зустрічі з гарантом експерти звернули на це її увагу, помилка була виправлена в той самий день.

Критерій 3

Відсутність випадків зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. ЕГ пропонує щорічно повідомляти здобувачів освіти про можливість перезараховувати результати навчання отримані під час неформальної /інформальної освіти. Проте відсутність таких випадків жодним чином не знижує рівень за критерієм 3.

В жодній країні світу відсутність випадків зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті не вважається недоліком. Недоліком є відсутність забезпечення якості при перезарахуванні, незаконне перезарахування тощо.

Процедура зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентована, оприлюднена (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271>), здобувачам освіти вона відома.

Критерій 4

У якості слабкої сторони ЕГ відмічає відсутність моніторингу задоволеності студентами методів навчання та викладання. В робочих навчальних програмах деяких дисциплін відсутні вимоги до самостійної роботи студента, в якому форматі вона має виконуватись та якими є критерії оцінювання. На основі вищесказаного ЕГ рекомендує: проводити регулярні опитування здобувачів вищої освіти щодо задоволеності студентами методами навчання та викладання за конкретними освітніми компонентами; провести перегляд робочих навчальних програм щодо вимог до самостійної роботи студентів, зокрема в якому форматі вона буде виконуватись та якими є критерії оцінювання.

В Університеті проводиться моніторинг рівня задоволеності здобувачів методами навчання та викладання. Зокрема, згідно прийнятого Положення (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469>) здійснюються наступні опитування здобувачів: а) на рівні університету – UNIDOS; б) на рівні освітніх програм структурних підрозділів – опитування за освітньою програмою проводиться щорічно для бакалаврів і магістрів випускного курсу; в)

опитування щодо якості викладання за навчальною дисципліною - проводиться у кінці кожного семестру;

Форма і зміст РПНД відповідають силабусам університетів-партнерів з Німеччини і Великої Британії, чий досвід у розбудові систем забезпечення якості Університет намагається врахувати при реалізації своїх освітніх програм. До речі, оцінюванню підлягає не самотійна робота як така, а результати навчання – їх оцінювання в РПНД описане.

Критерій 5

Недоліком в контексті Критерію 5 ЕГ вважає: відсутність у робочих програмах (РП) дисциплін, що обрані ЗВО як форма інформування здобувачів, чітких критеріїв оцінювання за певними видами контролю знань природничих дисциплін та переліку контрольних запитань. ЕГ рекомендує до 01.09.2023 р. навчально-методичній комісії ННІВТ або відповідним викладачам розробити критерії оцінювання до кожного методу контролю, які є наявними у РП, включаючи оцінювання самотійної роботи; додати до РП дисциплін (як ОК, так і ВК) перелік контрольних запитань (у разі їх відсутності). Слабкою стороною є несвоєчасне інформування здобувачів щодо програми кваліфікаційного іспиту, відсутність у програмі критеріїв оцінювання та переліку рекомендованої літератури для підготовки. ЕГ рекомендує Екзаменаційній комісії розробити відповідні критерії оцінювання (у разі їх відсутності) та додати перелік рекомендованої літератури, а Гарантові ОП розмістити їх разом із програмою кваліфікаційного іспиту у відкритому доступі. Також ЕГ пропонує запровадити діагностичний контроль дисциплін біологічного спрямування (ОК 21, 23, 25).

РПНД містять всю необхідну інформацію щодо оцінювання результатів навчання. Оцінюванню будь-яких видів робіт студентів (у тому числі самотійної роботи) поза контекстом результатів навчання немає сенсу.

Програма кваліфікаційного іспиту розміщена на сайті http://iht.knu.ua/wp-content/uploads/2023/03/kompleksni_isput.pdf

Критерій 6

В процесі експертизи ЕГ виявила неповне дотримання вимог внутрішнього законодавства, щодо кадрової політики КНУ імені Тараса Шевченка, а саме: п. 5.17, 5.18 Положень про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка та п. 2.2 і 2.3 Положень про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у КНУ імені Тараса Шевченка, що вважає слабкою стороною та рекомендує у подальшому чітко дотримуватись вказаних пунктів, аби цей факт не був використаний як прецедент, що може призвести до розбалансування внутрішньої системи якості ЗВО. ЕГ висловила окреме побажання – залучити до викладання за ОП «Хімія (високі технології)» Гаранта ОП, що в більшій мірі сприятиме її спілкуванню зі

студентами з питань покращення якості викладання освітніх компонент та організації контрольних заходів.

Нам незрозуміло яке саме «неповне дотримання вимог внутрішнього законодавства, щодо кадрової політики КНУ імені Тараса Шевченка» виявила ЕГ.

Гарант освітньої програми Грабчук Галина Петрівна за основною посадою є заступником директора ННІ високих технологій з науково-педагогічної роботи (навчальна робота) і за сумісництвом на частину ставки доцентом кафедри супрамолекулярної хімії, вона постійно спілкується зі здобувачами в рамках своєї основної посади. Науково-педагогічний склад кафедри супрамолекулярної хімії залучений до реалізації всіх освітніх програм ННІ високих технологій та кількох ОП інших структурних підрозділів.

Критерій 7

ЕГ рекомендує ЗВО в особі Гаранта та адміністрації ННІВТ протягом 2 років запровадити освітню платформу, а НПП вжити заходів щодо її методичного наповнення. Окремо висловлює побажання до адміністрації ННІВТ у подальшому розширювати і нарощувати власну МТБ для здійснення практикумів за наявності таких можливостей безпосередньо в Інституті високих технологій.

Критерій 8

До слабких сторін ЕГ відносить: відсутність чіткої інформації щодо процедури врахування результатів опитування здобувачів освіти за ОП. ЕГ рекомендує: формалізувати обговорення результатів опитування здобувачів освіти та оприлюднювати рішення щодо їх врахування; проводити опитування здобувачів освіти, випускників та роботодавців за відповідними ОП; щорічно долучати випускників до її перегляду, рецензування, обговорення та вдосконалення з огляду на потреби першого місця працевлаштування.

Процедури перегляду і внесення змін до ОП детально виписані у Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), розробленому за результатами структурного проекту Erasmus+ для України QUAERE.